

Sygn. akt IIIU 520/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy	w Ostrołęce	Wydział III
Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych		

w składzie:

Przewodniczący: SSO Teresa Suchcicka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Laskowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 stycznia 2015 r. w O.

sprawy z odwołania M. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o rentę socjalną

na skutek odwołania M. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 23 kwietnia 2014 r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje M. P. prawo do renty socjalnej od 1 marca 2014r. na stałe;
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. na rzecz M. P. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

UZASADNIENIE

M. P. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23.04.2014r., znak: (...), odmawiającej jej prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu wskazała, że stan zdrowia nie uległ poprawie od czasu wydania poprzedniego orzeczenia. Cały czas się leczy i pozostaje pod opieką poradni specjalistycznej.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że M. P. w okresie do 28.02.2014r. posiadało prawo do renty socjalnej. W dniu 28.01.2014r. ubezpieczona zwróciła się z kolejnym wnioskiem o ustalenie dalszych uprawnień do renty socjalnej. Lekarz Orzecznik ZUS i Komisja Lekarska ZUS w W.

ustalili, że nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy. Wobec powyższego decyzją z dnia 23.04.2014 r. odmówiono jej prawa do renty socjalnej.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

M. P. (ur. (...)) na podstawie decyzji z dnia 06.12.2004r. posiadała prawo do renty socjalnej od dnia 01.10.2004r. (k. 10 a.r. (...))

Na podstawie kolejnych decyzji ZUS przyznawano jej prawo do renty socjalnej i wypłatę świadczenia kontynuowano do dnia 28.02.2014r.

W związku z upływem okresu, na jaki zostało przyznane świadczenie w dniu 28.01.2014r. ubezpieczona zwróciła się do I/ZUS z kolejnym wnioskiem o ustalenie prawa do renty socjalnej. (k. 52 a.r. (...))

W celu ustalenia stopnia niezdolności do pracy i daty jej powstania, ubezpieczona skierowana została na badanie lekarskie przez lekarza orzecznika ZUS, który w swoim orzeczeniu z dnia 03.03.2014r. po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy przedstawionej dokumentacji medycznej ustalił, że M. P. nie jest całkowicie niezdolna do pracy. (k. 54 a.r. (...))

W dniu 10.03.2014r. ubezpieczona złożyła sprzeciw od w/w orzeczenia.

Po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy przedstawionej dokumentacji medycznej, Komisja Lekarska ZUS II Oddział w W. nr (...), w swoim orzeczeniu z dnia 14.04.2014r. ustaliła, że M. P. nie jest całkowicie niezdolna do pracy. (a.r. (...))

Wobec powyższego Oddział ZUS decyzją z dnia 23.04.2014r. odmówił ubezpieczonej M. P. prawa do renty socjalnej. (a.r. (...))

[dowód: akta rentowe M. P. nr (...), dokumentacja lekarska]

Odwołanie M. P. od decyzji ZUS z dnia 23.04.2014r. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27.06.2003r. o rencie socjalnej (Dz.U.2013.982 j.t.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18 roku życia; w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Według art. 5 tej ustawy, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik ZUS, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440 j.t.).

Definicja osoby niezdolnej do pracy zawarta jest w art. 12 ust. 1-3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stwierdza, iż jest nią osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Skuteczność odwołania M. P. była uzależniona od ustalenia, czy jest ona całkowicie niezdolna do pracy, oraz czy naruszenie sprawności organizmu, skutkujące całkowitą niezdolnością do pracy powstało w okresach wskazanych w art. 4 ustawy o rencie socjalnej, tj. przed ukończeniem 18 roku życia, albo w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, ocena niezdolności do pracy z medycznego punktu widzenia wymaga wiadomości specjalnych i Sąd nie może - wbrew opinii biegłego (biegłych) - opierać ustaleń w tym zakresie na własnym przekonaniu. (wyrok z dnia 14.05.2014r., III AUa 1810/13, LEX nr 1469282).

Postanowieniem z dnia 07.07..2014r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu psychologii i psychiatrii.

Biegłe z zakresu: psychiatrii M. F. i psychologii H. P., po przeprowadzeniu w dniu 30.08.2014r. wywiadu, analizy dokumentacji medycznej oraz badania lekarskiego M. P. rozpoznały zaburzenia zachowania i emocji u osoby upośledzonej w stopniu umiarkowanym. Zdaniem biegłych, badana jest **całkowicie i trwale niezdolna do pracy**, a niezdolność ta powstała naruszeniem sprawności organizmu przed ukończeniem 18 roku życia.

W uzasadnieniu biegłe wskazały, że w stosunku do okresu 2003 – 2005 stan psychiczny nie poprawił się, lecz pogorszył. Odwołująca od początku rozwijała się nieprawidłowo pod względem umysłowym, co szczególnie widoczne było w nauczaniu szkolnym. Orzeczeniem Poradni P.-Pedagogicznej została skierowana (w wieku 13 lat) do nauczania specjalnego. Szkołę zawodową specjalną ukończyła w Ośrodku Szkolno- (...). Na przestrzeni kolejnych lat jej rozwój umysłowy nie ulegał poprawie, a badaniem psychologicznym w dniu 06.02.2003 r. - kiedy ukończyła 18 lat - stwierdzono upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym, a wynik pełny I.I. wyniósł poniżej 45. Również inny psycholog (K.) w wydanej opinii sądowo- psychologicznej stwierdził upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym – l.l. jw. Zmiany w stanie psychicznym u odwołującej stwierdzono od 14 roku życia. Początkowo leczona u neurologa, po czym u psychiatry dziecięcego. Leczenie psychiatryczne było kontynuowane cały czas w PZP - i nadal jest kontynuowane. Odwołująca ma nie tylko stwierdzone upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym, ale też: zaburzenia zachowania i emocji ze znacznie nasilonymi nieprawidłowymi cechami osobowości, co w efekcie zaburza jej codzienne funkcjonowanie. Fakt zamążpójścia (mąż z normą intelektualną) i urodzenia 3 dzieci (którymi się nie zajmuje) nie oznacza, że z osoby upośledzonej stała się osobą radzącą sobie z problemami dnia codziennego, funkcjonowaniem. Jest i nadal będzie osoba upośledzoną. (k. 18 a.s.)

Do powyższej opinii zastrzeżenia wniósł organ rentowy. Wskazał, że ubezpieczona jest bardzo młodą osobą (29 lat). Nie ma potwierdzonego procesu chorobowego, który doprowadziłby do degradacji w zakresie funkcji poznawczych. Nie można wykluczyć postępu w zakresie socjalizacji i podjęcia prostej pracy pod nadzorem, co wydaje się być możliwe po uwzględnieniu danych dotyczących funkcjonowania codziennego. Orzekanie nadal całkowitej niezdolności do pracy doprowadzi do całkowitej inwalidyzacji i utrwali nieprawidłowe mechanizmy radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Wniósł o powołanie innych biegłych (k. 38 a.s.).

W ocenie Sądu zastrzeżenia do opinii zgłaszane przez ZUS nie podważają wniosków tej opinii. Odmienna ocena stanu zdrowia odwołującej w kontekście postępu w zakresie socjalizacji (k.38) nie zawiera żadnych argumentów podważających miarodajność ustaleń biegłych w przedmiotowej sprawie. ZUS wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnych biegłych, jednak wniosek ten został oddalony na podstawie art. 217 § 3 k.p.c. (postanowienie – rozprawa z dnia 14.01.2015r., k. 45 a.s.).

Zgodnie bowiem z ugruntowanym stanowiskiem judykatury Sąd nie musi na wniosek strony dopuszczać dowodu z dodatkowej opinii biegłych, jeśli uzna, że ekspertyzy, którymi dysponuje, są wystarczające do wyjaśnienia stanu zdrowia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17.01.2012r. I UK 195/11). Wskazać też należy, że zarówno doktryna jak i orzecznictwo stoją na stanowisku, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (wyrok SN z 4.08.1999 r, I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000, nr 15, poz. 479).

Opinia z dnia 30.08.2014r. została wydana przez biegłych lekarzy o specjalnościach odpowiednich do ujawnionych u odwołującej schorzeń psychicznych. Biegłe dokonały analizy zebranej w sprawie dokumentacji medycznej, przeprowadziły wywiad oraz badania lekarskie. Zarówno rozpoznanie, jak i wnioski, jakie znajdują się w opinii są rzeczowe, spójne i logiczne, dlatego zasługują na uwzględnienie. Biegłe określiły schorzenia, stopień ich nasilenia

i wpływ na zdolność do pracy. Z opinii wynika, iż podstawą stwierdzenia całkowitej niezdolności są zaburzenia zachowania i emocji u osoby upośledzonej w stopniu umiarkowanym.

W świetle w/w opinii należy podzielić wnioski biegłych o całkowitej niezdolności do pracy. M. P. ukończyła zawodową szkołę specjalną o kierunku kucharz, jednakże dotychczas nie pracowała, a z akt rentowych wynika, że od dzieciństwa rozwija się nieprawidłowo, kierowana była do nauczania specjalnego i wymaga ciągłego nadzoru.

Odwołująca się, ze względu na stan psychiczny nie jest zdolna do wykonywania pracy zarobkowej, nie posiada też żadnego doświadczenia, ani umiejętności. Należy wskazać, że o niezdolności do pracy nie decyduje sam fakt występowania schorzeń, lecz ocena, czy i w jakim zakresie wpływają one na utratę zdolności do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. Organ rentowy podniósł, że ubezpieczona może wykonywać proste prace pod nadzorem. Tymczasem kucharze zazwyczaj nie pracują pod nadzorem, większość z tych osób samodzielnie przygotowuje posiłki. Sąd wziął pod uwagę fakt, iż odwołująca się nie posiada wykształcenia i doświadczenia, ma zaburzenia zachowania i emocji, nieprawidłowe cechy osobowości, co utrudnia jej nawet codzienne funkcjonowanie i całkowicie wyklucza wykonywanie pracy zarobkowej. Praca kucharza pod nadzorem mogłaby być świadczona jedynie w zakładach pracy przystosowanych do zatrudniania osób niepełnosprawnych. Tymczasem przesłanka niezdolności do jakiejkolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08.12.2000r., II UKN 134/00, OSNP 2002/15/369, OSNP-wkl. 2001/9/8, M. Prawn. 2001/11/575).

Sąd podziela ustalenia biegłych o trwałej całkowitej niezdolności do pracy, ponieważ odwołująca się jest osobą upośledzoną w stopniu umiarkowanym, a stan ten nie ulegnie poprawie.

Z tych względów Sąd na podstawie art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 23.04.2014r. i przyznał M. P. prawo do renty socjalnej od 01.03.2014r. na stałe.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującej się prawo do renty, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220).

Ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie istnienia całkowitej niezdolności do pracy odwołującej. Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie powyższego w toku postępowania przed tym organem. Przyznanie odwołującej renty nastąpiło bowiem dopiero po zebraniu dodatkowego materiału dowodowego przed Sądem.

Reasumując w/w rozważania należy uznać, iż organowi rentowemu nie można przypisać odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu świadczenia.

Wobec uwzględnienia odwołania należało orzec o kosztach zastępstwa prawnego, udzielonego odwołującej przez radcę prawnego S. S., przyznając na rzecz odwołującej się 60 zł. Orzeczenie to wydano na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t.).

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w sentencji.